Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 209. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го ЛИСТОПАДА 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 3, 1982 No. 209. VOL. LXXXIX.

Православні жінки Клівленду жертвують на видання книги

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Українське жіноцтво Клівленду виявило глибоке зрозуміння потреби сказати світові про жахіття московського злочину — зумисне спричиненого голоду в Україні в 1932-33 роках. Найкращим пішим засобом для того будуть наукового опрацювання книги та документація. Тож враз із усвідомленням тієї необхідности жінки виявили теж конкретну ініціятиву, намагаючись допомогти в здійсненні ширшого проєкту дослідів та публікацій, присвячених лихоліттю України 1930-их років, що його піднявся Український Науковий Інститут Гарвардського Університету (УНІГУ).

В Пармі, Огайо, влаштовано Поминальний обід з приводу 50-ліття голодової трагедії України. Вислід тієї імпрези — на видання підготовлюваних в УНІГУ книг про голод в Україні, від Сестрицтва св. Ольги при Українському Православному Соборі св. Володимира (і відділу готування пирогів) отримано — 2,000 долярів. Сестрицтво св. Анни при тому ж Соборі з каси пожертвувало 500 долярів, а з приходу влаштованого тим Сестрицтвом обіду передано 3,089.45 долярів. Особисті пожертви добродійок і добродіїв складені з тієї нагоди дали суму 1,411 долярів.

Разом українські православні жінки в Клівленді переслали листом до ФКУ в Кеймбриджі, що його виготовила Ярина Люта, членкиня Сестрицтва св. Анни і ділового комітету Поминального обіду, 7,000.45 долярів. Гроші призначені виключно на виготовлення книг про голод в Україні.

Відзначать третю річницю смерти С.Людкевича

Голливуд, Фла. (УМІ). — Третю річницю смерти Станислава Людкевича, одного з найвидатніших українських композиторів, буде відзначено цього року українськими громадами Голливуду та Ст. Пітерсбургу на Флориді.

Відзначатиметься річниця показом „Альбому на екрані" авторства Юрія Оранського, професора Українського Музичного Інституту. „Альбом" складається з фотографій та репродукцій з творів скульптури, графіки й малярства, пов'язаних з життям і творчістю композитора, стереозаписів, мистецького читання та коментарів.

У Голливуді „Альбом", спонзорований місцевим Українським Національним Хором (дириґент М. Івашко), буде показаний в УКЦентрі о год. 5-ій по полудні у неділю, 7-го листопада. Поезії та нариси читатимуть Надя Мудрейко та Іван Хоптій.

У Ст. Пітерсбурзі „Альбом" буде показаний в залі церкви Богоявлення Господнього о год. 12-ій полудня у неділю, 14-го листопада. Спонзорство Українсько-Американського Товариства (голова Т-ва та дириґент хору Б.Бемко). Мистецьке читання Стефи Цегельської та Богдана Бемка.

Від року смерти С.Людкевича, „Альбом" демонструвався вже у Лос Анджелесі, Філядельфії, Честері, Ню Йорку і Глен Спей.

ВИСТАВКА КАРТИН І. ЗЕЛІК

Ню Йорк, Н.Й. — Чергова виставка картин Ірини Гомотюк-Зелік буде відкрита в неділю, 7-го листопада ц.р., о год. 1-ій по полудні, тут в ґалерії ОМУА. Виставка буде відкрита до неділі, 14-го листопада.

Проголосили українознавчий курс на Темпл університеті

Філядельфія, Па. — Славістичний відділ стейтового університету Темпл, запровів на весняний семестр Курс „Українська цивілізація і культура". (Славік 142). Цей курс на три кредити вестиме проф. Елеонора Карпинич—Адамс, в понеділки і середи, год. 12:30. Реєстрація відбувається в днях 1-12-го листопада.

На Темпл університеті студіює більше число українців та діє Студентський Клюб вже 27 років. Тому є надія, що на цей четвертий українознавчий курс зголоситься більше число студентів.

Як і в минулому, в рамках курсу студенти відвідають українські інституції у Філядельфії. Також доповідатимуть запрошені знавці на цікаві теми.

Додаткові інформації можна отримати від проф. Адамс, тел.: (215) 787-8284, проф. Володимира Бандери тел.: (215) 787-5039, або в полудневих годинах в новій домівці Студентського Клюбу, в будинку „СЕК", кімната ч. 212.

Появилась нова платівка Літургії св. Івана Золотоустого

Філядельфія, Па. — Сестри Василіянки, Провінції Христа Чоловіколюбця у Філядельфії, наґрали нову платівку Божественної Літургії св. Івана Золотоустого в українській мові. Співає хор Сестер.

Музика цієї св. Літургії базована на церковних наспівах української Католицької Церкви, які використав у мотивах, часткових чи й повних мелодіях Мирон Федорів, фаховий музика, диригент і композитор, відомий з його публікацій на музичні й обрядові теми, як також низки видань його релігійної й світської музики. Студіював музику у вищих музичних школах у Варшаві, Відні й Зальцбурзі. Хором Сестер М. Федорів дириґує від 1979 року.

Платівку або маґнетофонний запис можна набути у Сестер Василіянок, Fox Chase Rd., Philadelphia, Pa. 19111. Ціна платівки — 7 дол. Поштова оплата 1.50 дол. додатково.

Відзначать Листопадовий Чин

Ню Йорк, Н.Й. — Із Літературно - Мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю, 5-го листопада ц.р., в годині 7-ій вечора, тут, у приміщеннях цього Клюбу, при 136 Друга авеню, відбудеться Вечір присвячений Першолистопадовому Чинові. Участь у ньому візьмуть: ред. Іван Кедрин, який виголосить головну доповідь, та інж. Тарас Грицай, який прочитає спомин о. Лева Ліщинського про бої за Львів. У музичній частині Вечора виступить контральто співачка Ія Мацюк-Грицай, яка співатиме до фортепіянового супроводу піяністки проф. Дарії Гординської-Караннович.

У КИЄВІ ЗААРЕШТУВАЛИ ІРИНУ РАТУШИНСЬКУ І ОЛЕКСАНДРА ШАТРАВКУ

Амстердам (УІС „Смолоскип"). — Сюди дісталася вістка, що 17-го вересня 1982 року у Києві органи КГБ заарештували поетесу Ірину Ратушинську.

Ірина Ратушинська народилася в 1954 році, за професією вона фізик, дружина сина члена-кореспондента Академії Наук УССР Ігоря Геращенка. Її звинувачують у „антирадянській агітації і пропаганді". Від довшого часу подружжя Геращенків, будучи не-евреями, домагалися еміґрувати з СССР. У самвидаві були поширені вірші Ірини. Обоє вони підписали ряд закликів на захист переслідуваних правозахисників в Україні і Москві.

Ще у червні 1982 року, на доручення старшого слідчого московської прокуратури Бурцева, київське КГБ провело обшуки у лікарки-психіятра Наталії Куценко і її чоловіка Бориса Шульмана, письменника Павла Проценка і його дружини Ірини Дякової. У тому самому часі були зроблені обшуки також у подружжя Геращенків. Згідно з вістками поширеними у Києві, в часі обшуків КГБ вилучило багато самвидавних матеріялів і літературних творів, які не були поширені у самвидаві.

У серпні 1982 року в Тюменській області КГБ викрило Олександра Шатравку, який покинув Україну і переховувався у різних містах СССР. Його звинувачують у „антирадянській агітації і пропаганді".

О. Шатравка, автор багатьох листів і звернень, які були поширені в самвидаві, а так само — книжки, яку він назвав „Якщо ти хворієш свободою, або репортаж зі шлунка людоїда". Він народився 6-го жовтня 1950 року. В 1970-их роках пробував леґально виїхати з СССР, а коли йому не дозволили, у 1974 році він разом з групою своїх товаришів перейшов кордон Фінляндії і просив у фінського уряду права азилю. Тут його фіни арештували і насильно повернули до СССР. Відтоді він постійно перебував у тюрмах і психіятричних лікарнях. В 1981 році його звільнили, а коли КГБ намагалося його знову заарештувати, він перейшов на нелеґальний статус життя. Після арешту в Тюменській області його перевезли в Україну.

ПВО вимагає виведення ізраїльських військ

Дамаск, Сирія. — Вищий військовий представник ПВО заявив 31-го жовтня, що виведення партизанських сил Палестинської Визвольної Організації наступить лише після евакуації ізраїльських військ з Лівану та підписання нового договору між групою партизанів і Ливанським урядом, який заґарантує безпеку палестинців.

Халіль аль-Вазір, відомий під своїм партизанським псевдонімом „Абу Жіґад" заявив у 90-хвилинному інтерв'ю у своїй квартирі в Дамаску, що ПВО хоче залишити певного роду символічні сили в Ливані під командуванням ливанського уряду. Ці сили повинні забезпечити 500,000 палестинських втікачів, які проживають в Ливані, від можливого вбивства, подібного до того, яке сталося в палестинських таборах коло Бейруту минулого місяця. Речник ПВО заявив, що палестинці не можуть більше покладатися на ґарантію З'єднаних Стейтів Америки, що їх передав Філіп Габіб, висланник президента Роналда Реґена на Близький Схід, перед вступом ізраїльських військ у західній Бейрут.

Вазір сказав також, що переговори, які ведуться тепер між спеціяльним американським висланником Моррісом Дрейпером про одночасне виведення сирійських та ізраїльських військ з Ливану більше не цікавлять ПВО, яка, як він заявив провадитиме свої власні прямі переговори з ливанським урядом.

„Всякі переговори між З'єднаними Стейтами і Сирією до нас не відносяться. Так само думає уряд Сирії. Наша присутність не є пов'язана з питанням виведення сирійських військ", — заявив палестинський речник Вазір.

Сирійці обстріляли ізраїльські літаки

Тель-Авів. — Військове командування Ізраїля повідомило, що дві протилетунські ракети були вистрілені з Сирії 31-го жовтня по ізраїльських літаках над Східнім Ливаном.

Разом з цим повідомленням ізраїльський міністер закордонних справ Іцак Шамір попередив Сирію, що її ракетні атаки на ізраїльські літаки над Ливаном можуть затримати угоду про виведення чужинецьких військових сил з Ливану. Виступаючи в ізраїльському телебаченні, міністер Шамір також сказав, що військове командування Ізраїля вважає польоти своїх літаків над долиною Бекаа розвідувальними польотами, а вистріли ракет із Сирії по цих літаках уважає порушенням угоди про припинення воєнних дій.

Сирійський уряд не зробив жадної заяви з приводу цього інциденту, але дамаське радіо передало ізраїльське повідомлення без коментарів. Ізраїльське радіо міністерства оборони передало, що Сирія встановила нову протиповітряну ракетну систему на сирійській території недалеко від ливанського кордону на зміну тих ракетних батарей в долині Бекаа, які були знищені ізраїльтянами

Знайшли затруєні цукерки

Сомердейл, Н.Дж. — Цьогорічний „Головін" минув спокійніше, ніж передбачалося, головним чином тому, що численні батьки не дозволили дітям ходити по хатах з традиційним „трик ор тріт".

Поодинокі випадки отруєння цукерків рапортувала поліція, проте найповажніший випадок трапився тут з дітьми передшкілля, що брали участь в забаві у школі. У п'ятницю, 29-го жовтня, вечері після забави 16 дітей — 10 із садочка, а інші шість їхні родичі, які з'їли цукерки, затруєні емфітаміном і так званим „енджел даст", дістали галюцінації, корчі тощо. Після медичної допомоги, яку вони отримали в суботу та неділю, 30 і 31-го жовтня, в Меморіяльному шпиталі Джана Кеннеді в Стратфорді, всіх їх, крім одного, відпустили додому.

Поліція в Сомердейл конфіскувала всі цукерки, які, до речі, подарували школі для забави батьки дітей, і переводить докладні дослідження у цій справі у співпраці з Адміністрацією харчів і ліків.

В Ню Йорку занотовано біля 100 випадків затруєння цукерків, тістечок, шоколядок тощо.

УКРАЇНЦІ І УКРАЇНСЬКИЙ САМВИДАВ БУЛИ ПРИСУТНІ НА З'ЇЗДІ СЛАВІСТІВ

Вашінгтон (УІС „Смолоскип"). — Від п'ятниці 14-го до неділі 17-го жовтня цього року у Вашінгтоні, в готелі Гілтон, відбулася 14-та Конвенція славістів ЗСА, в якій взяли участь вчені і дослідники з багатьох країн світу.

Багато наукових сесій Конвенції були присвячені питанню національностей в СССР, країнам Східної Европи і зокрема Польщі, проблемам відносин між Сходом і Заходом.

Вагомий вклад в Конвенцію вложили також українські славісти і совєтологи.

Українські самвидавні видання на Конвенції

Від самого початку Конвенції, поруч з численними видавництвами, Українське В-во „Смолоскип" мало свій стенд, де було виставлено багато видань українського самвидаву, виданих „Смолоскипом" і іншими українськими видавництвами українською, англійською, французькою, німецькою і португальською мовами. Тут можна було оглянути і придбати твори М. Руденка, О. Бердника, книжки О. Мешко, В.Стуса, І. Світличного, М.Холодного, М.Хвильового, Т. Мельничука, М. Осадчого, „Українські вісники", збірники „Широке море України", „Український правозахисний рух", „Погром в Україні" і багато інших.

Стенд прикрашувало табло фотографій членів Української Гельсінкської Групи зі статистичними даними про них — 37 членів; 1-помер, 28 — засуджені на 176 років ув'язнення і 91 рік заслання, 2 — звільнені, 6 — еміґрували.

На іншому табло видно було великий напис „Українська інтелігенція ув'язнена в СССР" і багато фотографій українських політв'язнів. Посередині стенду була поставлена кольорова фотографія могили українського композитора В. Івасюка, замордованого КГБ у Львові. Спеціяльну увагу глядачів притягав „Вісник репресій в Україні", який видає Закордонне Представництво Української Гельсінкської Групи, за редакцією Надії Світличної.

В іншому місці стенд зі своїми виданнями українською і англійською мовами мали спільно Наукове Т-во ім. Шевченка і УВАН. Тут були виставлені аннали УВАН, Записки НТШ, видання Гарвардського Інституту Українознавчих Студій, Англомовну Енциклопедію Українознавства, уфундовану Українським Народним Союзом.

Біля стенду „Смолоскипу" протягом двох днів роздано дарово понад дві тисячі чисел часопису „Смолоскип" і каталогів.

Участь українців у сесіях

Кільканадцять українських славістів і совєтологів із ЗСА і Канади брали участь як доповідачі або як коментатори в різних сесіях Конвенції.

На сесії „Російські дисиденти і їхнє відношення до неросійських народів", якою керував Дмитро Штогрин і яку спонзорувало НТШ, виступали: Яків Сусленський — „Трактування совєтським режимом діяльности російських і неросійських дисидентів: порівняльна аналіза"; Дейвід Ковалевскі — „Багатонаціональність совєтського дисидентського руху: наслідки у внутрішній і зовнішній політиці"; Ярослав Білінський — „Ставлення російських дисидентів до політичних змагань неросійських народів СССР"; Святослав Караванський — „Питання незалежности неросійських народів СССР у писаннях російських дисидентів-еміґрантів". Коментатором на цій сесії був Дж. Решетар, автор багатьох праць з історії України і Східної Европи.

Сесією „Українські політичні мислителі і Захід" керував Юрій Божик; на ній виступали: Джеймс Гюлз — „Вплив одного нігіліста на Захід — видворення Степняка-Кравчинського"; Роман Сербин — „Між російським радикалізмом і українським соціялізмом; еміґрантські роки С. Подолинського"; Іван Лисяк-Рудницький — „Введення до 'Громади', першої модерної української політичної програми".

Обидві ці сесії притягнули увагу великої кількости славістів, які брали активну участь, ставлячи питання і коментуючи певні погляди доповідачів.

В інших наукових сесіях брали участь ще такі українські славісти: Марта Загайкевич на сесії „Дисидентство і репресії в ССР" говорила на тему „Протилежні філософські погляди совєтських правозахисників"; Степан Рапавий (голова Відділу славістів у Вашінгтоні) на сесії „Совєтські національності і совєтське військо" говорив на тему „Досвід II світової війни"; на сесії „Вплив східноевропейських національних рухів на совєтські національності" говорив Роман Сольчаник про цей вплив на Україну і Білорусь; коментатором на цій сесії був Роман Шпорлюк, як рівною він був коментатором на сесії, присвяченій „Студії совєтських національностей".

(Продовження на ст. 3)

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА У ЛИВАНІ ПОШИРЮЮТЬ ЗАСЯГ ДІЙ

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен, на прохання уряду Ливану, погодився поширити завдання американських військ у тій країні. Тепер американська морська піхота, що перебуває в Бейруті, має виконувати службу сторожі також у східній частині міста.

Це дорученя президента Реґена прийшло на прохання президента Ливану Аміна Гемаєля, який бажав би, щоб американсько-італійсько-французькі війська в Ливані мали більш важливі завдання, як досі.

Речник Міністерства оборони ЗСА поінформував, що до нових обов'язків американських військ в Ливані буде належати крім стереження міжнародного летовища в Бейруті, патролювання вулиць у східному Бейруті. Ці нові завдання однак не будуть вимагати побільшення числа американських військ в Ливані, що зараз виносить 1,200 вояків.

Президент А. Гемаєль хотів би збільшити число міжнародних військ в Ливані із 3,400 до 30,000 вояків, щоб вони своєю кількістю мали вплив на скоріше відтягнення із Ливану військ Ізраїля, Сирії та Палестинської Визвольної Організації. Президент Гемаєль ясно дав до зрозуміння, що він бажав би затримати на своїй території міжнародні військові відділи довший час, можливо до двох років, аж доки армія Ливану не зміцниться настільки, щоб опанувати всеціло ситуацію.

Речники Уряду ЗСА заявили, що президент Реґен вивчає бажання Гемаєля під розвагу та існує можливість що справді збільшать кількість міжнародних військ в Ливані, якщо це допоможе до розв'язання складних проблем і до відтягнення ізраїльських, сирійських та інших неливанських з'єднань.

Помер проф. Михайло Дудра

Джерзі Сити, Н.Дж. — В неділю, 31-го жовтня ц.р. у Лоретто, Пенсильванія, помер після серцевої недуги на 70-му році життя довголітній професор тамошнього університету, широко відомий економіст, автор нарису історії економічних доктрин, дослідник аґрарної політики ЗСА, Михайло Дудра. В середу, 3-го листопада, тлінні останки покійного перевезуть до Стемфорду, Конн., де в четвер, 4-го листопада, відбудеться панахида у похоронному заведенні Биртон і Ренолдс, при 545 Бедфорд вул. Похорони відбудуться в п'ятницю, 5-го листопада ц.р., з церкви св. Володимира в Стемфорді на кладовище Ферфілд Меморіял Парк. Покійний залишив у смутку дружину Дарію, брата Степана та ближчу і дальшу родину.

У світі

ЗАХІДНІ КОРЕСПОНДЕНТИ ПЕРЕДАЮТЬ ІЗ Східнього Берліну, що там на чорному ринку появилися у продажу нагрудні значки „Солідарности", які продаються по 35-40 американських долярів за штуку. Не зважаючи на заборону в Східній Німеччині носити такі значки, мешканці Східнього Берліну купують ці значки, висловлюючи таким чином своє співчуття і підтримку забороненої комуністичним режимом Войцеха Ярузельського вільної профспілки „Солідарність".

УРЯД ПОЛЬСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ видав розпорядження міністрові профспілок готувати закон про конфіскацію всього майна, яке належало забороненій тепер вільній профспілці „Солідарність". За 16 місяців свого існування профспілка „Солідарність" нагромадила багато різного майна, яке походило з особистих внесків членів „Солідарности" інших пожертвувань польських громадян та багаточисленних подарунків, присланих різними закордонними профспілками. „Солідарність" мала в містах свої власні доми, більші суми грошей, а також модерне устаткування, прислане західніми профспілками.

ШАХРАЇ, ЩО ВИДАЮТЬ СЕБЕ ЗА ФАХІВЦІВ У справах іміґрації, отримали тисячі долярів від чужинців, що нелеґально дісталися на терен ЗСА, продаючи їм фальшиві немов би помилування і право на побут тут, — повідомив Роберт Нава з Комісії людських відносин в окрузі Орандж, Каліфорнія. Пропозиція Адміністрації президента Роналда Реґена про влеґалізування статусу чужинців, які нелеґально прибули до країни перед 1977 роком, і надання тимчасового права побуту іміґрантам, що прибули перед 1980 роком, ще далі знаходиться у Конґресі в стані законопроєкту.

БРАТ ВБИТОГО ПРЕЗИДЕНТА ЄГИПТУ АНВАРА ель-Садата був ув'язнений і чекає на судовий процес, обвинувачений в цілому ряді шахрайств. Єгипетська генеральна прокуратура повідомила, що Ізмат Садат, який мав 57 років і три його сини були взяті до тюрми Тора на південь від Каїру. Його трьом жінкам та 12-ом іншим дітям заборонено залишати Єгипет поки триває розслідування заплутаних шахрайських справ. Судові розслідувачі кажуть, що в цій справі заплутані декілька членів уряду та губернаторів провінцій.

МОСКОВСЬКА ГАЗЕТА „ПРАВДА" З 26-ГО жовтня повідомила, що в місті Саранську відбувся суд над братами шахраями Г. і Н. Адлеївами, які виробляли шлюбні обручки з підробленого золота і продавали їх довіряним людям, як обручки з чистого золота. Суд Ленінського району міста Саранська засудив шахраїв на довгі роки ув'язнення.

МІНІСТЕР ВНУТРІШНІХ СПРАВ ІНДІЇ ПРАКАШ Чанд Сеті заявив 31-го жовтня в Ню Делі, що уряд Індії погодився задовільнити деякі з найважливіших вимог сіхів, щоб їх вони висунули в останніх своїх енерґійних та бурхливих виступах за свої політичні та релігійні права. Міністер Сеті сказав, що центральний уряд має намір передати місто Чандіґар стейтові Пенджаб і оголосити місто Амрітсар святим містом сіхів.

ГАЗЕТИ СТОЛИЦІ НІҐЕРІЇ ЛЯГОСУ повідомляють, що в північній частині країни в наслідок триваючих уже декілька днів релігійних бунтів загинуло понад 450 осіб. Бунти почалися минулого тижня в місті Майдуґурі і поширилися на два інші міста. В сутичках загинули найбільше мусулманів-екстремістів, прихильників Альгаджі Мохаммеда Марви, якого уважають пророком.

В Америці

КЕРІВНІ ЧИННИКИ ШЕСТИМІСЯЧНОЇ СВІТОВОЇ виставки в Ноксвіллі, Теннесі, заявили, що вона закінчилася із великим фінансовим успіхом. Вони ствердили, що ця виставка, офіційно названа Ноксвілл Міжнародна енергетична експозиція, виплатила до банку 30 мільйонів долярів боргу і, правдоподібно, з їх приходів, вона зможе покрити кошти, видані на будову і функціонування цієї виставки.

РЕЧНИКИ ФЕДЕРАЛЬНИХ І СТЕЙТОВИХ АҐЕНЦІЙ в справах здоров'я ствердили, що шпиталі в Ню Йорку є переповнені тисячами психічно-хворих старших віком пацієнтів, які чекають з дня на день, щоб перевезти їх до домів для старших. І саме тому, що управи домів для старших віком людей відмовилися їх прийняти, шпиталі змушені ними займатися. Та переповнення у цих шпиталях спричинило втрати мільйонів долярів із публічних фондів, як також позбавило цих пацієнтів належної і потрібної їм фахової опіки.

ЗІ ШКІЛЬНИХ ОБІДІВ У МЕЖАХ ФЕДЕРАЛЬНОЇ програми скористалося минулого року набагато менше учнів. Департамент сільського господарства повідомляє, що з програми виключено 2,700 шкіл і 3,2 мільйона учнів, одна третина з яких походить з родин з низькими прибутками. Коли у 1981 році на прохання Адміністрації Роналда Реґена Конґрес зменшив федеральну допомогу для шкіл, вони, у свою чергу, збільшили ціни на обіди в школах, і численні діти були неспроможні купувати обіди. Число учнів у цій програмі зменшилося на 12 відсотків, до 23,6 мільйона у 1981-82 шкільному році з 26.8 мільйона у 1980-81 році.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

На трудному шляху до порозуміння в нашій громаді

Вже місяць минув від проголошення Звернення ієрархів УКЦеркви до вірних, а зокрема до провідників усіх організацій і товариств в ЗСА, щоб в обличчі загрози ,,тривалого роз'єднання в українській громаді в Америці... залишити особисті амбіції, групові розходження, партійні суперечки і засісти до спільного стола, щоб у приятельських розмовах досягти спільного порозуміння". Як досі про приятельські розмови не чути, хоч величезний авторитет Церкви і усвідомлений кожним факт, що без підтримки і благословення церковних кругів в еміґраційних умовах навіть міцно зорганізованому середовищу буде важко вести діяльність, повинен би приневолити провідників організацій і установ в ЗСА почути це Звернення і виявити свою добру волю та діяти в дусі цього Звернення.

Переглядаючи пресу, бачимо, що досі відгукнулася на це Звернення одна сторона, а саме Екзекутива Комітету за Правопорядок в УККА в імені об'єднаних в цьому Комітеті 27 організацій, порішивши ,,З вдячністю прийняти до відома це світле Звернення" і в доказ доброї волі відкласти „заплановану вже та підготовлювану на 19-21 листопада ц. р. Конвенцію,... щоб дати усім сторонам додаткову нагоду для налагнання теперішнього непорозуміння в християнському і національному дусі Звернення ієрархів".

Саме у тому дусі дві найбільші організації в ЗСА і члени-основники УККА, Український Народний Союз і Український Братський Союз, опублікували у відповідь на Звернення ієрархів УКЦ Спільну Заяву, в якій ствердили, що у Зверненні ,,наведені і віддзеркалені християнсько-моральні чесноти та суспільно-громадські завдання, які присвічували основоположникам обох братських установ". ,,Мавши це на увазі — сказано у Спільній Заяві, — ми з вдячністю приймаємо Звернення ієрархів УКЦ в ЗСА, підтримуємо його та запевняємо, що відповідно до наших можливостей і спроможностей докладемо всіх зусиль для здійснювання і оборони тих чеснот і завдань тепер і в майбутньому".

Рівночасно третя найбільша братська організація в ЗСА, Союз Українців Католиків ,,Провидіння", будучи під безпосередньою опікою церковної влади, поробила практичні кроки в дусі цього Звернення, а саме головний предсідник ,,Провидіння" о. шамб. Стефан Чомко, з огляду на небезпеку постійного розколу в нашій громаді (і щойно створеної небезпеки розбиття СКВУ), та виходячи з того, що ,,Церква, а впарі з тим організації під опікою Церкви, не можуть причинитися чи бути співучасниками непорозуміння та розбиття в нашій громаді", тимчасово відкликав представників Централі і Відділів СУК ,,Провидіння" з Централі та Відділів УККА, як теж поручив їм не брати участи в діяльності Комітету за Правопорядок в УККА, щоб так ,,дати змогу ,,Провидінню" займати становище ,,збоку" і так причинитися до оздоровлення нашого громадського життя".

З повідомлень у пресі видно, що дуже прихильно поставилися до Звернення ієрархів УКЦ наші громадяни, а деякі з них, як наприклад Відділ УККА в Рочестері, надіслали навіть заяви до преси з підтримкою Звернення і висловами надії, що може вкінці дійде до порозуміння і полагодження кризи в УККА.

На тому тлі мовчанка другої сторони, тобто теперішнього проводу УККА і організацій, які його підтримують може викликати здивування і стати підставою для різних здогадів. Можливо, що теперішньому проводові УККА треба більше часу, щоб подумати, як відповісти на Звернення, можливо, йдуть наради і ведуться дискусії та висуваються різні пропозиції, як повестися в новій ситуації. Одно ясне, а саме, що відповідь теперішнього проводу УККА на Звернення ієрархів УКЦеркви мусить бути ним дана скорше чи пізніше, бо зіґнорувати ініціятиву найвищих церковних чинників не посміє жадне угрупування, як теж не можуть теперішні керівники УККА діяти далі, ніби нічого не сталося і все йде нормально від XIII Конґресу, бо саме Звернення ієрархів УКЦ підкреслює драматичність положення і негайну потребу ліквідації кризи в житті американської громади. Тому на цю відповідь чекає вся громада з увагою і надією, що теперішні керманичі УККА складуть подібну заяву і погодяться, в дусі Звернення, ,,залишити особисті амбіції, групові розходження, партійні суперечки і засісти до спільного стола, щоб у приятельських розмовах досягти спільного порозуміння".

З неменшою увагою чекає громада, щоб вкінці зайняв становище до кризи в УККА провід СКВУ, який досі також веде справи, ніби нічого не сталося, ніби цієї кризи не існувало і все йшло нормальним ходом, коли насправді ота криза з житті американської громади захитує самі основи світової надбудови. Звернення проводу СКВУ до обох сторін в дусі Звернення ієрархів УКЦ могло б мати вплив на зм'ягшення безкомпромісової постави деяких середовищ і прийняття компромісової розв'язки в напрям направи помилок XIII Конґресу і поновного оформлення Централі УККА як визнаного координаційного осередку усіх організацій і товариств у ЗСА.

Володимир Душник

МІЛЬЙОНИ ДОЛЯРІВ НА ВИШКІЛ „СОВЄТОЛОГІВ" У АМЕРИЦІ

Недавно відомий американський мільйонер і державний муж Аверел Гарріман дав Російському інститутові при Колумбійському університеті 10 мільйонів долярів на вишкіл американських спеціялістів з совєтознавства. Гарріман, колишній американський амбасадор у Москві та губернатор Нюйоркського стейту, відомий з його прихильного ставлення до ,,російського народу", і він рідко пригадує собі, що СССР — це не Росія.

Але перший помітний ефект цієї великої дотації Гаррімана – ц зміна назви інституту, який тепер буде називатися Інститутом А. Гаррімана для вищих студій Совєтського Союзу. Ця назва значно відповідніша за попередню назву, тому що СССР — це не Росія, і студії про народи СССР не повинні бути обмежені до вивчення виключно російського народу, як це звичайно буває зі всілякими ,,російськими інститутами".

Деякі американські совєтологи стверджують, що ґенерація американських спеціялістів, вихованих під час і після Другої світової війни, є тепер на ,,пенсії" і вимирає, отже тому, мовляв, є велике запотребування на нову ґенерацію спеціялістів у совєтських справах.

Деякі коментатори, які претендують на об'єктивність і ,,здоровий розсудок", пишуть, що за останніх дві декади поле совєтології зайняте різними ,,шарлатанами, пропаґаторами холодної війни, конспіраторами проти Москви" тощо. Навіть президента Реґена обвинувачують у тому, що він начебто не знає ,,дійсної ситуації в СССР", бо називає російських комуністів ,,хронічними брехунами та шахраями". Це все, мовляв, стається тому, що в американському Уряді ,,немає тепер справжніх і відповідальних знавців СССР".

Ларс-Ерік Нелсон у „Дейлі Нюз" уболіває над тим, що нема в Уряді тепер таких ,,геніяльних дипломатів", як Генрі Кісінджер чи Гелмут Сонненфелд. Пригадуємо, що це був Г. Сонненфелд, під впливом якого президент Форд після відвідин комуністичної Польщі заявив, що в ,,Східній Европі немає комуністичного поневолення" і що населення там щасливе і веселе". Щодо Кіссінджера, то, хоч багато хто вбачає в ньому геніяльні таланти, він, проте не знав ані марксизму ні традиційного російського думання. Це розуміють всі його колишні співробітники (крім, мабуть, Сонненфелда).

Питання не в тому, чи даний університет та дослідний інститут зуміють випродукувати ряд нових спеціялістів, але в тому, наскільки американський Уряд може використати всі ті сотні томів, які будуть виходити з кузні ,,совєтологів". Факт є, що за останні декади після Другої світової війни в Америці та в інших країнах західнього світу появилися сотні і тисячі важливих наукових і дослідчих праць про СССР, які аналізували і аналізують російську традиційну політику, експансивність і гін до панування над слабшими і менш чисельними сусідами.

Між велетнями американських ,,совєтологів" є Джордж Кеннан, колишній американський амбасадор у Москві, який написав ряд поважних праць з ділянки історії Росії і СССР. На жаль, він завжди знаходив арґументи для виправдання такої чи іншої московської політики. Навіть недавно, майже три роки після совєтської інвазії на Афганістан і після московських махінацій у Польщі, Дж. Кеннан далі критикує політику Вашінґтону, а не політику Москви.

Лихо лежить в тому, що американську ментальність виховали науковці та історики, які вивчили історію Росії чи СССР з підручників, виданих на підставі старої російської царської історіографії чи новітньої совєтської історіографії, а вони обидві оправдують російсько-совєтський імперіялізм і трактують не-російські народи як ,,племена" ,,великого російського народу", які раніше чи пізніше ,,розпливуться в могутньому російському морі".

Інститут Гаррімана ледве чи виправдає своє завдання, якщо його керівники далі будуть навчати американських студентів на базі давніх імперіялістичних російських авторів чи їх послідовників в СССР.

Ярослав Рудницький

ОЛІМПІЙСЬКА „СВЯТОЙВАНІВКА" І ПОЛІТИКА

Оселя Агіос Іоанніс лежить між малим, неглибоким портом Катаколоном і Олімпією на Пелопонесі, місцем первісних Олімпіяд, що з часом розвинулися не тільки в спортові, але й політичні ,,ігрища", як це було з часу московської Олімпіяди в 1980 році, її бойкот західніми потугами за совєтську окупацію Афганістану, викликав не тільки порушення дотеперішнього балянсу спортових першенств, але й актуалізацію ідеї відновлення ігрищ на місці їхнього започаткування — в пелопонеській Олімпії. Проти цієї ідеї промовляють історично-археологічні огляди: завдяки більш як сторічним розкопам (передусім німецьких археологів) відкрито й частинно зреконструйовано основні релігійні й світські установи старовинної Олімпії (святині Зевеса, Гери, візантійської церкви тощо), але й спортові улаштування включно з прекрасно збереженим стадіоном для самих ігрищ. Все це цінні залишки старовини, розуміється, їх не можна ані модернізувати, ані відбудовувати для сучасного вжитку. Що було добре й вигідне в 776 й дальших роках перед Христом, того не можна пристосувати до вимог модерних Олімпіяд з участю не тільки чоловіків (як у старовину), але й жінок.

І ось після довгих застанов, теренових дослідів, дискусій і економічних міркувань виринула ідея залишити музейну Олімпію ,,в спокої" для туризму, а будувати олімпійські споруди на території села Агіос Іоанніс — по-нашому ,,Святойванівки" — кільканадцять кілометрів від старовинної Олімпії. Ідея непогана й має всі дані на здійснення ще може й у XX столітті, якби не...

Насамперед якби не економічні труднощі: світова депресія, інфляція валют (зокрема місцевої драхми), незацікавленість ривалізуючих потуг і врешті деґенерація первісної олімпійської ідеї (спортове аматорство, а не сучасна купована професійність; фізичний й культурно-мистецький змаг — модерна виключно фізична ,,компетенція"), все це стоїть на перешкоді для здійснення шляхетної ідеї перенесення Олімпійських Ігрищ на терен Греції, точніше до ,,Святойванівки".

* * *

Як згадано, коли в 1980 році відбувалися XXII Олімпійські Ігрища в Москві, західні держави бойкотували їх з причини совєтського нападу й окупації Афганістану. Були теж оправдані голоси, що XXII Олімпіяда не повинна була відбутися в Москві, бо в старовинній Греції в Олімпіядах могли брати участь тільки вільні люди (чоловіки), а не невільники. Коли ж ішлося про Москву, то вона — як столиця ,,тюрми народів" — поневолила всіх своїх підданих, включно з спортовцями. Усім відомо, що в СССР і його сателітах немає вільних людей, а всі поневолені або індивідуально, або колективно, караються в тюрмах чи на засланнях. На думку західнього світу, піддані комуністичних країн не є вільними людьми й тому не повинні бути допущені до Олімпійських Ігрищ, бо це йшло б у розріз із клясичними традиціями старої Олімпіяди в Греції. Що більше, в старовинних Олімпійських Ігрищах змагалися не платні професіонали в різних ділянках спорту, а звичайні аматори й тільки їм прислуговував ,,олімпійський лавр". А в СССР існує тільки державний (націоналізований) спорт і тому часом совєтські професіонали мають переваґу над спортовцями з вільних країн — дійсними аматорами.

Однією з кращих прикмет старовинних Олімпіяд було проголошування ,,Олімпійського миру" на час змагань. В тому часі ніхто не воював, вся увага була скерована на чесний змаг на олімпійському стадіоні. В СССР інакше. Він веде війну в Афганістані, через ,,проксі" в Польщі, веде підривну роботу в Африці, Південній і Середній Америці та в інших країнах. За ніякої новітньої Олімпіяди не було ,,олімпійського миру", такого прикметного первісним Олімпіядам у Греції.

Всі ці справи були обширно з'ясовані в меморандумах Уряду УНРеспубліки в екзилі в 1980 році, а теж і в окремій брошурі ,,Москов Ґеймс 1980", поширеній в різних країнах перед та в часі московської Олімпіяди. Брошура кінчається одобренням бойкоту московської Олімпіяди й підтримкою ідеї перенесення майбутніх Олімпійських Ігрищ на терен Греції, до ,,Святойванівки" в Пелопонесі. Все ж надруковано в ній теж і один критичний голос якогось А. М. Лейнґа з Вестмавнту, що в своєму дописі в монтреальській ,,Ґазет" захоплено підтримує ідею перенесення Олімпіяди до Греції, але кінчає свій допис таким песимістичним акордом: ,,Хоч як рожево виглядає ця справа, все ж я приневолений докинути до неї нотку песимізму: Що станеться, коли перенесуть всю олімпійську систему на терен грецької Олімпії, а ми будемо свідками російської інвазії й окупації Греції?"

На це питання ніхто не дав йому відповіді, й може теж і тому ідея побудови модерного олімпійського селища на терені пелопонеської ,,Святойванівки" застрягла.

Д-р Роман Осінчук

Як не ми — то хто?

Справа Патріярхального Фонду є сьогодні так само актуальною, якою вона була вчора чи тому шість років. Блаженніший Патріярх і Глава Помісної Української Католицької Церкви поблагословив цей фонд і передав його адміністрацію корпорації ,,Свята Софія" в З'єднаних Стейтах Америки і в інших країнах та рівночасно закликав нас до всезагальної жертви і збірок. Фонд цей має запевнити постійну діяльність патріярхальних установ у Римі та на поселеннях сьогодні, завтра і в майбутньому.

Відбуті два останні синоди за згодою і на заклик Святішого Отця Папи Івана Павла II, при участі майже усіх наших Єпископів і під головуванням Блаженнішого Патріярха Йосифа — це початкові і надійні кроки синодального правління Української Католицької Церкви, хоч до повної автономії та правдивого патріярхального устрою ще далеко. Проте, вибір коадьютора і наслідника Патріярха та намічення на Синоді кандидатів на єпископів-помічників повинні дати запоруку на кращі вислідди у змаганнях за дальші права Церкви. Бож треба підкреслити, що наша патріярхія в Римі — це найрепрезентативніший центр українського народу у західньому світі.

Українські видання Українського Католицького Університету розходяться серед сімсотмільйонового католицького світу та серед більйонового християнського світу взагалі і творять там не лише тільки прихильну атмосферу для наших змагань за патріярхальні права українців Помісної Католицької Церкви. Вони теж інформують західній світ про невідрадне положення нашої Церкви на наших рідних землях і так бодай частково боронять її перед цілковитим знищенням.

І саме тому релігійно-виховна, пропаґандивна та науково-видавнича праця нашої Птріярхії — Український Католицький Університет, Собор св. Софії, Студіо, Колеґія св. Софії, Патріярхальний Двір з парафією для українців у Римі, та інші — мусять мати від нас посилену моральну, а особливо матеріяльну допомогу, зокрема тепер — на порозі святкового відзначування тисячоліття хрищення Руси-України. Всі акції вимагатимуть коштів, та ще в часах загальної інфляції. Ці вимоги, отже, створюють конечність посиленої жертвенности на Патріярший фонд.

Треба з признанням відмітити, що Патріярший фонд завдяки щирим жертводавцям росте, але його ріст є таки занадто повільний, коли взяти до уваги, що жертводавцем на Патріярший фонд повинен бути кожний вірний чи вірна нашої Церкви. Треба теж додати, що єдина Церква може охоронити нашу родину здорову, об'єднати громаду та зберегти на довгі роки українську національну субстанцію у діяспорі. І ця справа повинна заговорити до сумління кожного. Бо хто ж, як не ми? Ми всі про це повинні пам'ятати і допомагати!

Для остаточного вияснення подаємо, що товариство ,,Свята Софія" не є якесь інше товариство мирян чи товариство патріярхального руху. Це є корпорація, забезпечена специфічними корпораційними законами даної країни. Патріярший фонд св. Софії поділяється на постійний і на рухомий фонд; постійний, себто нерухомий фонд, до якого вплливають усі постійні більші пожертви, організовані збірки, записи і фундації жертводавців, інвестується на відсотки. На рухомий фонд йдуть відсотки з інвестицій і датки, призначені на спеціяльні цілі; такі фонди йдуть на чекові конта в наших банках і з них покривається адміністраційні і пропаґандивні видатки, курси по філіях тощо. Усі фінансові трансакції є під кількакратною контролею: Головної управи ,,Святої Софії" в Римі, постійного кваліфікованого рахівника та податкового уряду.

Цією статтею ще раз відкликаюся до нашої жертвенної громади, особливо беручи до уваги такі річниці, як синоди ПУКЦ чи ліквідацію усієї Ієрархії ПУ—КЦ в 1945 році. Ці великі жертви наших мучеників і ісповідників віри постійно до нас промовляють; тому звертаємося з проханням і з закликом до усіх тих, кому лежить на серці добро й забезпечення патріярших надбань і інституцій, — жертвувати й організувати збірки при різних нагодах серед широкої громади наших вірних. Прохаємо теж управи наших асекураційних, фінансових та громадських установ ставати членами-меценатами — п'ятьтисячниками, чи фундаторами — тисячниками. Звертаємося до наших професіоналістів, лікарів, інженерів, професорів, правників і інших ставати жертводавцями. Фундатори і меценати дістають окремі грамоти від Блажннішого Патріярха; добродіями Патріяршого фонду стануть жертводавці із 500-доляровими пожертвами, а всі інші стають прихильниками.

Коли б кожна українська католицька родина (а є їх 150.000) зложила на фонд по 25 долярів річно, то на протязі трьох років ми ма-

(Продовження на стор. 4)

Мгр Іван Угриновський

КНИЖНІ СКАРБИ В БІБЛІОТЕКАХ ТА АРХІВАХ ПОЛЬЩІ

(НА ОСНОВІ ДАНИХ І ВЛАСНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ)

II

Годі поминути мовчанкою й Публічну бібліотеку у Варшаві, яка налічує разом із філіялами коло двох мільйонів книг. Нас цікавить україніка цієї бібліотеки, і треба признати, що помимо жахливих воєнних знищень, в бібліотеці зберігається багато цінних українських творів. Є тут інкунабули (перводруки) — ,,Острозька Біблія" Івана Федоровича та інші острозькі і краківські стародруки. Не менш цінним є комплект: ,,Записок НТШ", комплект празького журналу ,,Книголюб", варшавської ,,Рідної Мови" ред. І. Огієнка, акад. М. Грушевського ,,Жерела до Історії України-Русі", комплект журналу ,,Наша Культура" — проф. І. Огієнка, львівської ,,Нової Книги", ,,Життя і Знання" та інше.

Із книжкових видань є тут видання ,,Просвіти", ,,Бібліотеки НТШ", ,,Галицької Накладні", Івана Тиктора тощо; мене цікавила педагогіка, історія та бібліотекознавство. Тут теж було чимало цінних праць таких авторів, як Б. Заклинський, В. Сімович, Степан Сірополко, Іван Кревецький, Юрій Меженко, Іларіон Свєнціцький, Дмитро Дорошенко, Дмитро Багалій, Михайло Грушевський, Іван Крип'якевич. Очевидно, мова, література й культура теж належно зарепрезентовані в Варшавській публічній бібліотеці. Крім книжок українською мовою є тут україніка чужомовна — книги друковані польською та іншими мовами, що відносяться до України та заторкують українську тематику.

Українські архівальні матеріяли розкинені в різних містах Польщі. Хіба найбільше їх у Кракові, Варшаві, Вроцлаві і Любліні. Ці документи в різних мовах — староукраїнській і ново-українській, польській, чеській, латинській та інших. Як відмічено вже, в ,,Яґеллоні" в Кракові, крім книжкових скарбів збережено чимало архівних матеріялів. Тут є поодинокі документи і першоджерельні матеріяли, як теж цілі архіви окремих інституцій і людей. Тут і фамілійні архіви, і архіви окремих дослідників з різних ділянок, і цілі архіви громад чи товариств, очевидно включаючи й державні архіви деяких польських письменників, т. зв. ,,української романтичної школи" — Жеготи, Доленґи-Ходаковського, Б. Залєського та інших, що частково чи в цілості здепоновані в архіві Яґеллонки. Важливі для істориків архіви Земські і Городські, грамоти надавчі польських королів, що відносяться до українських етнічних територій. Крім цього є тут архів роду Сапєг, Киселів, Потоцьких і Ходкевичів. З доби козаччини теж тут чимало джерельних матеріялів. Дещо мені пощастило змікрофільмувати, і ці документи ждуть своїх дослідників.

Чимало джерел ульоковано у музеї Чарторийських. Тут і документи гетьманів — Б. З. Хмельницького, І. А. Мазепи, Івана Виговського та інших. Тут і окремі договори та козацькі скарби. Тут і древні рукописи та першодруки, зібрані на Україні.

Знову ж філія Академії наук у Кракові теж має чимало цінного матеріялу. Тут і мазепинські маніфести, універсали єпископів — Барановича, Ясинського та інших. В цій же бібліотеці-архіві розміщені фолкльорні матеріяли різних — наших і чужих — дослідників. Значна частина бібліотеки проф. Івана Огієнка — митрополита Іларіона — теж тут, на полицях бібліотеки.

У Кракові є ще цінні бібліотеки в єзуїтському та бернардинському манастирях. Тут мені не довелося побувати, але з чуток знаю, що мають вони теж цінні колекції україніки. Знаю, що більшість бібліотеки проф. Б. Лепкого поглинена бібліотекою бернардинського манастиря. Знаю, що Люблинський католицький університет видав бібліографію з описом частини цих архівів, але помимо прохань — дирекція не вислала мені цієї бібліографії.

Чималу колекцію україніки має теж Вроцлавський університет. Тут домінують перш усього довоєнні львівські видання. Чи не повністю заступлені тут як книжні видання Галичини, так і періодика, включно з часописами і журналами. Починаючи від таких журналів, як ,,Правда" (ред. І. Франко, 1867-1879); ,,Літературно-Науковий Вісник" (ред. М. Грушевський, Д. Донцов та інші 1898-1906 — у Львові, 1907-1914 — у Києві теж 1917-1919, а від 1922-1939 — у Львові; ,,Дзвони" (ред. бл. о. Йосип Сліпий — П. Ісаїв, 1931-1939); зрозуміло тут теж є комплект ,,Записок НТШ" (ред. О. Кониський, М. Грушевський та інші, 1892-1939). Важливу позицію займає рідкісна сьогодні ,,Киевская Старина" (ред. Ф. Лебеденцев, 1882-1906) та інше.

Із монографій згадаю хоча б такі видання, як ,,Остромирову Євангелію", ,,Ізборник Святослава", козацькі літописи Величка, Граб'янки, ,,Діярій" — гетьмана Пилипа Орлика тощо. Є тут і праці Володимира Антоновича, Олександра Кониського, Якова Головацького, Степана Томашівського, Дмитра Дорошенка та інших. Цікаві деякі журнали з українською тематикою, як от ,,Litwa i Rus", ,,Biuletyn Polsko-Ukrainski", ,,Natio", а може й інші, на які не мав часу, щоб докладніше оглянути чи записати хоча б назву.

Були тут і смішно-необ'єктивні речі на козаччину, чи взагалі праці, пов'язані з нашою історією, таких авторів, як от Равіта-Ґавронський чи йому подібні. Важливе ще й те, що тут була колекція книг наших найкращих довоєнних клясиків, чимало праць українських істориків, мовознавців і літературознавців. Все це багатство розміщене на полицях цієї бібліотеки і служить різним дослідникам. Варто, щоб викладачі Північної Америки теж поцікавилися тими багатствами, а Українське Бібліотечне Товариство подбало про мікрофільмування чи скопіювання щоцінніших матеріялів із названих мною бібліотек і архівів. Варто теж нашим професорам, що відвідують Польщу, зробити огляд україніки.

Цей побіжний опис аж ніяк не вичерпує теми. Моїм завданням було заохотити українців — професорів американських університетів, які часто відвідують з рамени своїх університетів Польщу, провести докладнішу аналізу цих скарбів і, річ ясна, користуватися ними на благо нашої науки.

Знаю, що польські вчені, не конче україністи, черпають з них матеріяли, і тому згадаю декого з тих вчених, що в своїх працях порушують українську тематику.

Мені доводилося зустрічати, бувати на викладах чи просто довелося запізнатися при шклянці чаю в університетських їдальнях із різними професорами, що працювали над українською тематикою, чи зі студентами-українцями в українських громадах Варшави, Кракова, Вроцлава, Познаня, або гостюючи в їхніх господах; мене цікавила україніка і україністика, мене цікавило релігійне і громадське життя українців. Я вже згадав свого колишнього викладача з української гімназії у Львові, а тепер професора вищої школи у Кракові д-ра Маріяна Тировича, що, між іншим, цікавився теж українським життям і дещо про це писав. Був я теж на викладах знавця нашої Церкви проф. Поппе, бував на викладах україніста проф. Фелікса Неуважного, а навіть розказав його студентам про здобутки україністики американських університетів; вдячний господар і студенти улаштували для мене ,,чайок", де вели ми цікаву дискусію на тему, що треба

(Закінчення на стор. 4)

Золотий ювілей

Роман і Іванна Кордуби

У дні 9-го серпня ц.р. Романові і Іванці Кордубам сповнилось 50 років їхнього подружжя. Щоб відсвяткувати цей золотий ювілей, діти ювілянтів 26-го вересня влаштували прийняття-бенкет і до участи запросили родину і приятелів, яких нараховується близько сто осіб. Бенкет відбувся в елегантній залі Українського Культурного Центру у Воррені у родинно товариській атмосфері. Серед гостей було чимало приятелів-колеґ, які репрезентували різні товариства—Товариство Кредитівка „Самопоміч", Товариство Українських Інженерів Америки і „Діброва", в яких інж. Роман ще досі виявляє заінтересування і бере деяку участь.

З Риму наспіло благословення із дедикаційною грамотою від Блаженнішого Патріярха Кардинала Йосифа. Від видавництва „Лис Микита", де інж. Роман є співадміністратором, був відчитаний особливий привіт у формі гуморески з нагоди ювілею. На ювілеї був присутнім і духовний опікун подружжя Кордубів, парох церкви св. Івана Христителя о. крилошанин Йосиф Шарий. Майстром церемонії був д-р Іван Дутко, який познайомився з родиною інж. Романа Кордуби під час повоєнного перебування у таборі Ерлянґен.

Інж. Р.Кордуба і його дружина Іванка є членами 292-го Відділу Народного Союзу. В 1944 році вони залишили рідні Бережани і мандрами через Лемківщину, Словаччину і Німеччину в 1950 році, завдяки спонзорам п-ству Мирославові і Іванці Субтельним із Филядельфії, прибули до ЗСА. Тут їм вдалося заложити новий дім, знайти працю по кваліфікаціях інженера-електрика і учительки, виховати двох дітей, доньку Зірку (Козак) і сина Богдана, і діждатись семерох внуків. Тож не диво, що за такі успішно завершені задання наші ювілянти були нагороджені вдячністю дітей, внуків і приятелів, які ентузіястично їх вітали многолітством і щирими побажаннями.

І.В.К.

Українці...

(Продовження зі стор. 1)

тей у ЗСА і Франції", на якій про „Проблеми українських студій" говорив Кенет Фармер. Сесією „Східньоевропейські національні меншини: 1919-45 — конфлікти і розв'язки" керував Степан Горак і її спонзорувала Асоціяція Дослідів Національностей СССР і Східньої Европи. У панелі „Жінка у Східній Европі: нерозв'язані проблеми" брала учать Марта Богачевська-Хом'як.

Не були заступленіл українські справи на таких важливих сесіях, як про „Совєтські і східньоевропейські еміґрантські видання", де мова була лише про російські, польські, чеські і юґославські періодики, а також на сесії про „Совєтські національні мови: тепер і в майбутньому", на якій доповіді були лише про мови дагестанську, таджицьку, комі і білоруську.

Совєтські славісти і Конвенція

У 14-ій Конвенції американських славістів мали взяти участь два славісти з СССР. Генріх Трофименко з Московського Інституту дослідів США, мав брати участь у панелі на тему: „Хто рішає про національну безпеку в СССР", а працівник посольства СССР у Вашінґтоні Владімір Мікоян на сесії „Совєтська ядерна стратеґія і доктрина" мав говорити н.т. „Совєтська перспектива відносно совєтсько-американської стратеґічної рівноваги". В часі Конвенції виявилося, що перший до Вашінґтону не приїхав, а другий взагалі не прибув. Заповіджена їхня участь у цих сесіях притягнула увагу багатьох славістів і дослідників. Справжню відсутність цих двох славістів не вдалося установити, хоч на різних сесіях були працівники посольства СССР, які оглядали різні книжки і навіть купували їх.

Для кожного, мабуть, хто вперше брав участь у Конвенції американських славістів і хто походить з европейських країн, багато дечого виглядало дивно, хоч для відкритого демократичного суспільства все це уважається наскрізь нормальним явищем. Наприклад, напроти стенду „Смолоскипу" свій стенд мала Агенція розвідки Американської Армії, яка відкрито рекрутувала працівників для своєї дослідницької праці. На багатьох сесіях керівниками, доповідачами або коментаторами були дослідники з Центральної Розвідчої Служби (Сі-Ай-Ей) і з Агенції розвідки оборони.

Вражала термінологія, наприклад, у доповіді Алексєя Алексєєва з відомої РЕНД корпорації, який говорив на тему „Мілітарна роля совєтських мусулманів у великій патріотичній війні".

Хоч в загальному доповіді були на високоу науковому рівні, все ж де-не-де прорвалися різні дивовижі.

Прийняття для українських учасників Конвенції

У вечірніх годинах, у суботу, 16-го жовтня, у приміщенні будинку св. Софії відбулася зустріч і прийняття для українських учасників Конвенції, які прибули до Вашінґтону з різних міст ЗСА і Канади. Зустріч влаштував місцевий Відділ НТШ і нею проводив д-р Юрій Старосольський. Кожний з гостей познайомив українців Вашінґтону зі своєю науковою працею та плянами на майбутнє. Згодом за перекускою гості і господарі могли обмінятися думками, відновити старе знайомство та відкрити у своєму гурті досить численну групу молодих українських славістів-дослідників.

ОМУА

Об'єднання Мистців Українців в Америці

запрошує на

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ КАРТИН

ІРИНИ ГОМОТЮК ЗЄЛИК

в неділю, 7-го листопада 1982 р., о год. 1-ій дня в Ґалерії ОМУА, 136 Друга Авеню в Ню Йорку, Ню Йорк.

Виставка буде відкрита в будні від 6-8-ої веч., в суботу і неділю від 1-ої до 8-ої веч. і триватиме до 14-го листопада 1982 року, включно.

Враження із Гантеру

Один зі шляхів, що ним можна дістатися до Гантеру, це шлях попри містічко Соґертіс, а далі на захід долиною річки, що вливається до Гадсону, вгору серпентинами до перевалу Теннерсвілл. Проїхавши бічною дорогою направо, стрінемось із рідним явищем: на самому вершку розположені два сполучені між собою озера, Південне та Північне очевидно, вулканічного походження. Із цих двох озер, або краще сказати ставків, судячи їх згідно з їх поверхнею, зроджується і річка, спочатку у виді водоспадів.

Вододіл Теннерсвілл відомий з того, що у віллях приміщуються майже виключно жиди із Ню Йорку, що заснували для молоді табір. І знову з'їзд серпентинами, але по лівому (південному) боці бачите озерце, з якого випливає гірська річка Скеґарі, що в'ється на захід.

Долиною річки біжить добрий шлях 23 А, що з місцевости Віндґрем перетворюється у Гантер. На сторожі із південної сторони підноситься на 4,025 стіп гора Гантер. Підприємці використали це, і кілька літ раніше влаштували лещатарський ресорт, із всіма належними удогідненнями (ліфти), так що Гантер із одно став двосезонним осередком.

І так, на південній стороні стрічається мотель „Марічка", власниця М.Лампіка, а далі на роздоріжжі і злученні двох потічків, мотель „Ксеня", власниця О.Кобзяр. Яких 200 метрів дальше—церкву, а потім пансіон „Карпатія", власники родина Шевчуків. Поміж ними, наче у сховищу—галерія образів Ольги Соневицької, що саме тоді звивала свої експонати, щоби перевезти їх до Ню Йорку.

МИСТЕЦЬКО—КУЛЬТУРНИЙ ОСЕРЕДОК

Немає другого Гантеру. Під оглядом мистецько-малярським—це фактично центр, а не осередок. Ідіть тільки від „Ксені" до ґражди і до О.Соневицької, і вам прямо закрутиться голова.

ЦЕРКОВНІ ЗАБУДОВАННЯ—ОКРАСА, ҐРАЖДА—ПЕРЛИНА

Про церкву, дзвінницю та ворота—нема що й говорити, бо, мабуть, і горобці перестали про них щебетати. В процесі будови, є будинок приходства, на жаль, невластиво поставлений, бо частинно заслоняє вид на церкву.

Одначе центром, фактично магнетом у цьому комплексі, беззастережно, являється ґражда. Назва ця—це спільний знаменник для румунської, і, мабуть, перебраний для гуцульського говору.

Входите, і ціла ґалерія образів, належно розвішаних. Заля із підвищенням і фортепіяном, поруч крамничка, а внизу кухонна обстановка. Навкруги піддашшя. Крім виставки образів, у залі відбуваються доповіді й інші імпрези.

Всі ці будови втримані у строго гуцульському стилі зі солідним внутрішнім влаштуванням. У Гантері відомо, що кустосом та опікуном забудувань є д-р Макаревич. За довголітню безкорисну працю йому належиться щире признання.

СЕМІНАР УВАН

Від 23-го до 27-го серпня відбувся у тісних приміщеннях „Карпатії" дев'ятий із черги семінар, що з рамени УВАН-у влаштовує його комітет у складі шістьох осіб, очолений проф. О.Біланюком. Цього літа 45 учасників були слухачами двох тем: Розвиток української мови від 1900—1962 років, голова УВАН-у проф. Ю. Шевельов, та єврейсько-українські взаємини, д-р Ізраїль Клейнер з Ізраїля. Виклади відбувались від 9.30 до 11.30, але фактично до 12-ої год., а ввечері від 7.30 до 9-ої—час призначено на запити і відповіді, а також доповнення матеріялу.

Відкривав і закривав виклади проф. О. Біланюк.. Проф. Шевельов, цей ширшого діяпазону викладач, читав і рівночасно перекладав на українську мову англійський текст праці, що має появитися вкоротці. Доповідач зосередився на подіях на східних землях і, згідно з політичними змінами виводив впливи на розвиток мови. Перивав тут і там дотепами частинно нудну тему.

Д-р І.Клейнер, що виїхав з України до Ізраїля— це інженер, що переключився на історію. Він не мав рутини доповідача, до того читав надто швидко і часом тихим голосом свою старанно опрацьовану тему. В дискусії над добою Хмельницького температура трохи піднеслась, але злагіднилась згодом, бо саме в цей день були уродини д-ра Клейнера, про що повідомив проф. Білянюк, а присутні відспівали прелеґентові „Многая літа".

Як д-р Клейнер, так і його дружина, заявили, що їхнє завдання зустрічається із труднощами у зв'язку з політикою уряду, наставлення жидівського населення Ізраїля та жидівських поселень в діяспорі. Я.Сусленський прибув до ЗСА, щоби проломати лід в українсько-жидівських відношеннях. На щастя, проф. Пріцак та Гунчак, що побували в Ізраїлі, зробили там дуже добре враження.

Семінар закінчився ватрою зі скечами.

РОЗСИПКИ

У неділю, 22-го серпня, по обіді повернулись молодь і батьки (в тому і Надія Світлична) з Іст Четему після закінчення світового пластового з'їзду, з повними наплечниками. Враження взагальному позитивні, видання поштового значка—досягнення.

У „Карпатії" є дві Віри, що господарюють: одна „біла", Андрушків з Дітройту, а друга—„чорна", Лащик, з Філядельфії.

У п'ятницю, 27-го серпня, відбувся на „Кобзарівці" з'їзд членів родини Волянських, з участю 50-60 осіб. Вечерею-бенкетом із промовами, а пізніще зі співами закінчилася ця зустріч.

У Гантері не всі є мистцями, тут і там, як родзинки в тісті, зустрічається і науковців, як, наприклад, Осип Андрушків, колишній професор та декан у Сітон Гол, молодший син його Роман, професор математики, та старший Богдан, інженер механіки Крайслера з Детройту.

Ф.Лукіянович

ВЛАШТОВУЮТЬ ПРОГУЛЬКУ

Ню Йорк, Н.Й. — Клюб Сеньйорів у Ню Йорку влаштовує в понеділок, 15-го листопада ц.р., прогулянку до Атлантик Сіті. Автобус від'їде у понеділок вранці о год. 8:30 із 10-ої вулиці і Друга авеню в Ню Йорку. Охочим взяти участь у прогульці слід голоситися у „Самопомочі" у Ольги Соневицької.

В справі Альманаха

З уваги на поважні кошти видання Альманаха та на велике підвищення поштових оплат, як теж, щоб заощадити зайвого труду та видатку тим, які досі Альманах повертали, інформуємо, що Альманах УНС на 1983 рік буде друкований в обмеженій кількості. Цей Альманах будемо висилати передплатникам, які вже зголосили нам бажання його отримати, та всім, що у найшвидшому часі його замовлять, висилаючи до Адміністрації „Свободи" свою точну адресу.

Ціна Альманаха залишається в сумі — 8 долярів.

Ю. Вальчук здобув тенісовий примат КЛК

Д-р Я. Рожанковський (з чашою) і півфіналісти. Перший справа — голова турнірової комісії інж. Роман Ракочий, ст.

Союзівки. — Юрій Вальчук, вперше у своїй тенісовій кар'єрі, здобув примат Карпатського Лещетарського Клюбу і чашу д-ра Ярослава Рожанковського у турнірі, який відбувся тут в суботу і неділю, 9-10-го жовтня, в рамках традиційної зустрічі нюйоркських відділів КЛК, ТУІА і УЛТПА.

В групі 15-ох чоловіків і сеньйорів Ю. Вальчук добився перемоги у фіналі над Юрієм Грабцем вислідом 6-1, 6-1. У півфіналах Вальчук переміг Константина Беня, 6-2, 6-3, а Грабець — Володимира Роговського, 6-1, 6-4.

У групі переможених, тоб то змагунів з одною програною, Ігор Гронь переміг у фіналі Юрія Петрикевича 8-6. Змагання в цій групі проходили у про-сетах.

Чашу д-ра Я. Рожанковського, який теж брав участь у тому 21-му з черги турнірі, вручила його дочка Ірена Рожанковська. Інші нагороди фіналістам вручив головний радний УН-Союзу Володимир Квас.

Турніром проводила комісія в складі інж. Роман Ракочий, ст., Ю. Петрикевич і Орест Кизик, а їм допомагав Зенон Снилик.

В суботу увечері всі змагуни взяли участь у спільній з інженерами і лікарями вечері.

Цим турніром закінчено цикл цьогорічних змагань на Союзівці.

Відбудеться музичне матіне

У неділю, 14-го листопада ц.р., в Українському Інституті Америки 2 Схід 79 вул., о год. 3-ій по полудні відбудеться концерт наших молодих і талановитих музик, що його влаштовує 72-ий Відділ Союзу Українок Америки.

Ці традиційні матіне все втішаються великим признанням нашого громадянства. Голова Відділу Анастазія Бродин доручила переведення концерту Анні Безкоровайній та Олені Процюк, яким допомагають членки Відділу.

Ігор Пономаренко

Одарка Полянська

Орест Гарасимчук

ПОДЯКА

У незабутню пам'ять моєї Дорогої ДРУЖИНИ

бл. п.

СТЕФАНІЇ з РИБАКІВ ҐРУБСЬКОЇ

яка несподівано відійшла у Вічність дня 7-го липня 1982 р., цією дорогою висловлюю щиру подяку — Рідним, Приятелям і Знайомим за вислови співчуття і слова розради в днях мого горя. Особливо моя сердечна подяка для п. проф. Михайла Цяпки, який зараз потрудився до моєї хати і допоміг мені в перших хвилинах мого горя.

Дякую о. Михайлові Перетятькові, сотрудникові церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. за відслуження похоронних відправ і Панахиди, та за тепле прощальне слово в церкві.

Щира подяка Паням Союзянкам 28-го Відділу СУА в Нюарку, Н. Дж., якого Покійна була членкою за прощання живими квітами над відкритою домовиною в похоронному заведенні. Зокрема щира подяка голові згаданого Відділу СУА пані Емілії Цяпка за прощальну промову під час Панахиди.

Дякую Українському Народному Домові в Ірвінґтоні за солідну підготову тризни та промовцям, а саме пані Олі Мусаковській і проф. М. Цяпка за теплу згадку про Покійну, а зокрема п. Ірені Гриневич, що в моєму імені зложила подяку учасникам.

Дякую похоронному заведенню Литвин — Литвин за совісне переведення похоронів.

Щире спасибіг всім за пожертви на Служби Божі і добродійні цілі в пам'ять Покійної.

На Пресовий Фонд „НАШЕ ЖИТТЯ"

По 10.00 дол. — Ірена Качмарська, Марія Дурбак, Ольга Мусаковська, Стефан Бук, Евгенія Плескачевська, Марія і Ольга Плакиди, Емілія і Михайло Цяпки, Василь Гнатів, Дмитро Бобеляк.

50.00 дол. — Ірена Гриневич.

26.00 дол. — Марія і Володимир Мисько на передплату „Наше Життя" для двох бабусь.

По 5.00 дол. — Володимира Бакун, Зеновія Воробець, Кость Гречак, Неоніля Беднарська.

На МУЗЕЙ

По 50.00 дол. — Антонія і Антін Змий, Ірена Гриневич.

По 20.00 дол. — Марта і Микола Стецьків, Юлія і Марія Демчуки.

10.00 дол. — Альбіна і Федір Лучишин. 5.00 дол. — Іванна Конопів.

Усім, що вшанували Покійну своєю участю в похоронних обрядах, за пожертви на Служби Божі і добродійні цілі хай Всевишній Господь винагородить сторицею.

Муж — ОМЕЛЯН ҐРУБСЬКИЙ

Подорож до Відня з нагоди історичних святкувань

Як ми вже інформували, в часі від 9-го до 12-го вересня 1983 року у Відні відбудуться величезні святкування з нагоди 300-ліття звільнення Відня від другої турецької облоги у 1683 році. З того приводу також українська громада у Відні, а зокрема Союз Українських Філателістів Австрії (СУФА) організовує ряд імпрез, з яких найпомітнішою буде виставка поштових марок у каварні „Кафе Централь" в самому центрі міста, під час якої урядуватиме також спеціяльний відділ австрійської державної пошти, що вживатиме двомовні німецько-українські спеціяльні поштові штемплі.

За ініціятивою СУФА українське подорожове бюро СКОП в Нюарку організує спеціяльну туру до Відня від 7-го до 14 вересня 1983 року з відлетом з Ню Йорку. Кошти на одну особу (готель зі сніданком, автобусові тури та лет) виноситимуть приблизно 999 американських долярів. Учасники цієї тури матимуть нагоду відвідати виставку кождого дня та там висилати свої листівки і листи, які щодня будуть гашені іншим штемплем; почути славний хор при українській греко-католицькій церкві св. ВМ. Варвари у Відні під проводом українського композитора проф. Андрія Гнатишина, який виступить з концертом українських козацьких пісень; відвідати церкву св. ВМ. Варвари, найстаршу українську церкву поза межами України; оглянути різні виставки, що тоді відбуватимуться з приводу 300-ліття визволення Відня від турецької облоги; бути присутніми на папській Службі Божій – Святіший Отець Папа Іван Павло II в той час прибуває до Відня– перед цісарським замком Шенбрунн. До програми тури до Відня входить ще цілоденна поїздка до провінції Бурґенлянд з її чудовим озером Нойзідлерзее та славний віденський „гойріґен" — спеціяльний рід вина у спеціяльній атмосфері. Пригадуємо також, що на 1983 рік припадає 15-та річниця смерти основоположника українського Пласту д-ра Олександра Тисовського, який похований на центральному цвинтарі у Відні. Перебування у Відні дасть усім пластунам нагоду в цю річницю відвідати гріб Дрота.

З огляду на потрібні замовлення всіх зацікавлених просимо в найближчому часі зголоситися до українського подорожного бюра „Scope Travel Agency" 845 Sanford Ave., N.J. 07102: (201) 371-4004.

Управа Союзу Українських Філателістів Австрії.

У ВОСЬМУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашого Найдорожчого

МУЖА, БАТЬКА І ДІДУНЯ

бл. п.

інж. ІВАНА ЯМРОЗИКА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в неділю, 7 листопада 1982 р., о год. 4-ій по пол. в церкві св. Юра, при 7-ій вул. в Ню Йорку, Н. Й.

В глибокому смутку — ДРУЖИНА, ДІТИ І ВНУКИ

В пам'ять Покійного складаємо:

75.00 дол. .... на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

75.00 дол. .... на ЛІҐУ ПРОТИ ЗНЕСЛАВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ІМЕНИ

В ПЕРШУ БЕЗМЕЖНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашого Найдорожчого і Незабутнього

ЧОЛОВІКА, ТАТА І ДІДУСЯ

бл. п. мґра права

ОСТАПА ГУКА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

В ТАКИХ ЦЕРКВАХ:

свв. апп. Петра і Павла в Клівленді, Огайо, дня 13-го листопада — субота, 1982 р., о год. 9-ій рано,

в Чикаґо, в Балтимор, в Римі, в Бразилії, в св. Андрея у Філядельфії.

Просимо Родину і Приятелів про молитви за спокій душі Покійного.

У невимовному горі — дружина — МИРОСЛАВА з дітьми

Український Хор „ДУМКА" в Ню Йорку, Н. Й.

повідомляє своїх Членів, Прихильників і цілу Українську Громаду, що 24-го жовтня 1982 року в Ню Йорку, упокоївся в Бозі

бл. п.

МИКОЛА КОМУНИЦЬКИЙ

довголітній член Хору, кол. член Управи, Контрольної та Музичної Комісій.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родині Покійного найщиріші співчуття складають —

Управа і Члени Хору „Думка"

У глибокому смутку повідомляємо Українське Громадянство, що 31-го жовтня 1982 року, на 89-му році життя, відійшов у Вічність

бл. п.

ІВАН СТРАТИЧУК

сотник УГА, довголітній член Управи Українського Конґресового Комітету Америки — Відділ Ню Гейвен та член багатьох комбатантських та громадських організацій.

ПОХОРОН — у вівторок, 2-го листопада 1982 р. на цвинтарі св. Лаврентія, Ню Гейвен, Конн.

Опечаленій Родині Покійного висловлюємо глибокі співчуття.

Український Конґресовий Комітет Америки — Відділ Ню Гейвен

УВАГА! ВЖЕ МАЄМО НА СКЛАДІ КНИЖКУ УВАГА!

Володимира Барагури

МЕЧ і КНИГА

ЗБІРКА ІСТОРИЧНИХ І БІОГРАФІЧНИХ ОПОВІДАНЬ

ДРУГЕ, ДОПОВНЕНЕ ВИДАННЯ, З КОЛЬОРОВИМИ ІЛЮСТРАЦІЯМИ **ПЕТРА АНДРУСЕВА І МИХАЙЛА МИХАЛЕВИЧА**

Меч і книга" — це необхідна допоміжна лектура при навчанні українознавства.

112 сторінок — ціна $6.00 • порто

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку

ЗАМОВЛЯТИ

"SVOBODA" BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Слухайте

Українське Радіоблаговістя

щонеділі, о год. 3:45 по полудні з радіостанції WAWZ-AM 1380 кілогерців на Ваших радіоприймачах.

Пишіть на адресу:

UKRAINIAN GOSPEL BROADCAST
34 Park Place, Morris Plains, N.J. 07950

або кличте телефоном: (201) 539-9393

Слухайте

РІДНІ АКОРДИ

УКРАЇНСЬКУ РАДІОПЕРЕДАЧУ з радіостанції WPOW — 1330 AM з Ню Йорку кожного четверга о год. 7-ій веч.

Книжні...

(Закінчення зі стор. 2)

зробити, щоб українська мова і україністика здобули світове значення в академічному світі. Запізнав я і в Любліні чимало професорів і студентів-українців, що студіювали нашу теологію.

Відносно ж поляків, що працювали над українською тематикою, то їх відносно мало, але сюди входять професори, письменники і науковці. Чимало з них ставиться до української науки і до української державности особливо на землях, зайнятих Польщею, якщо не вороже, то необ'єктивно. Правда їх багато було і є. Але є голоси і таких, що інакше задивляються на справу, конкретно — що ставляться прихильно до українців і до української території та майбутньої української держави. Вони набирають щораз сильнішого голосу і значення.

Для огляду згадаю імена тих поляків, що в своїх писаннях — позитивно чи неґативно — порушують питання нашої історії, наших земель, нашої культури і нашої величі і слави в минулому і майбутньому. Щоб не розтягати аж надто цієї статті, зупинюся лише на україніці в красному письменстві сучасної нам Польщі. Антін Верба у своїй статті в „Українському Календарі" за 1969 рік (ст. 52-57) ділить цих польських авторів на дві групи. На його думку, одні з них, як от Ванда Василевська, Єжи Єнджеєвіч, Зіновія Дружж-Сатановська чи Ярослав Івашкевич — добре обізнані з українською тематикою, а інші — як от Н. Галь, П. Войцєховський чи Ф. Замойський на думку автора, вивчили українську специфіку поверховно.

Я не погоджуюся з такою думкою, бо всі названі автори, розглядаючи українське питання, беруть його з польської рації стану. Сантимент до нашої чудової батьківщини, до одвічних українських етнічних земель ще далекі до щирого братнього погляду на наші завогнені справи. Україна для більшости з них і далі „spiąca krulewna z bajki" або колонія для росту „od morza do morza"... про це свідчать такі автори, як от чи не ренеґат Юрій Гарасимович у своєму „Руському світильнику", або Й Ґергард в його „Луна в Бескидах", де він знеславлює нашу героїчну Українську Повстанську Армію. До цього осуду долучується чимало еміґраційних польських письменників — „Nie damy Lwowa" , а пора було б подумати їм про інше, про братню співпрацю, бо ворог у нас один. Та це вже інша тема...

Як не...

(Продовження зі стор. 2)

ли б 10 мільйоновий фонд лише у ЗСА! А коли б наші різні установи, професіоналісти чи щедрі жертводавці стали меценатами, фундаторами та добродіями, то ми без труду на протязі кількох років створили б 15 мільйоновий фонд. Отже багатомільйонова патріярша фундація — це не утопія, а мета, яку можна осягнути, коли кожний чи кожна віднесе до себе поставлене вгорі питання: Якщо не ми — то хто?

Пам'яті д-ра Осипа Бойка

І знову невмолима смерть передчасно вирвала із наших організованих лав передового громадянина, людину,яка ще могла послужити нашій спільноті своїм непересічним знанням, багатим досвідом і неспожитою енергією, своїм глибоким патріотизмом і гарячою любов'ю до всього, що рідне.

9-го жовтня ц.р. у лічниці в Торонто у Канаді, після довгої серцевої недуги, з якою він мужньо боровся, на 70-му році життя замовкло навіки струджене серце св.п. д-ра Осипа Бойка. Осиротив дружину Галю, дві дочки—Таню з чоловіком Романом Мельником і Богданну; дві внучки, Марічку і Мелю, ближчу і дальшу родину тут і в Україні, численних приятелів і знайомих та українську громаду в Торонто й на поселеннях.

Покійний родився у Підгаєчинні в Західній Україні. Правничі студії закінчив у Львові і до Другої світової війни був концпіпієнтом. . Брав живу участь у студентському, а згодом у громадському житті.

У 1944 році еміґрував до Австрії, де зупинився в Цель ам Зе, недалеко Зальцбургу. Там він був правним дорадником власника текстильної фірми Альтгавзена, а водночас керував фабричкою дерев'яних іграшок, що в ній найшло працю багато наших молодих інтеліґентів. В університеті в Інсбруку доповнив правничі студії докторатом.

В Австрії Осип Бойко розгорнув широку суспільно-громадську діяльність спочатку як заступник, а згодом як голова Окружного Українського Допомогового Комітету в Цель ам Зе та став співосновником Крайового Братства св. Андрія, яке після кількох конференцій на високому рівні нав'язало тісну співпрацю з Православним Братством св. Покрови. Окремою летючкою повідомлено про те порозуміння українське громадянство. Цей історичний акт співпраці знайшов широкий відгомін у нашій еміґраційній пресі, а теж у щоденниках „Америка" і „Свобода" у ЗСА.

У 1948 році він виїхав з родиною до Канади, де осів у Торонто. По короткому часі фізичної праці, став аґентом, а згодом співвласником та власником фірми продажу домів і обезпеченевих поліс. Вільні хвилини використовував для студій славістики в Оттавському університеті, завершивши їх докторатом філософії. Згодом став президентом Канадської імперіяльної індустрії дерева та членом різних канадських товариств і організацій.

На релігійному полі св.п. О.Бойко вирізнився як адміністратор Української Католицької Акції та помічник Владики Ізидора Борецького в установленні епархії в Торонто, а потім як основник українського католицького тижневика „Наша Мета", його перший видавець й керівник, і як організатор Кредитових Спілок при українських католицьких церквах.

У громадському секторі він був відомий як власник і основник українського тижневика „Вільне Слово" та предсідник Українського Народного Союзу на округу Онтаріо, як голова Об'єднання Українських Професіоналістів і Бизнесменів та на протязі 6-ти років був президентом КУК у Торонто, членом НТШ і численних інших українських установ і товариств.

Похороний обряд попередили дві Панахиди з масовою участю українців у Торонто й околиці та дальшої родини і знайомих із ЗСА. Першу Панахиду відправили о. О.Ґошуляк і о. В.Шараневич, а другу, наступного дня, Владика Ізидор Борецький в сослуженні о. митрата д-ра І.Сиротинського, о. О. Ґощуляка, о. К.Грицини і о. М.Байрака, та виголосив зворушливо слово. Співав хор „Бурлаки" під орудою О.Хмеля. В день похоронів Поминальну Архиєрейську Св. Літургію відслужив Владика Ізидор Борецький в асисті о. д-ра Р. Даниляка, о О.Ґошуляка, о. В.Шараневича, о. К.Грицини і о. М.Байрака. Преосвященний Ізидор в імені св.п. д-ра О.Бойка попрощав родину і громадянство.

На цвинтарі над вікритою могилою промовляли—д-р О.Сокольській від місцевого КУК, мгр М.Самофал від товаришів з бережанської гімназії, інж. В.Колодчин від підгаєчан, посол Флис від федерального Уряду, д-р М.Кушпета від Братства Українців Католиків Канади, а Таня Мельник в імені матері, сестри, своєму та родини з почуттям попрощала батька живою квіткою, покладеною на домовину. Востаннє пролунали жалобні звуки „Вічная пам'ять" над домовиною, вкритою квіттям від родини, приятелів і організацій.

У розлогій залі катедри св. свщ. Йосафата відбулася поминальна тризна з участю Владики Ізидора і духовенства та понад 150 гостей з Канади й ЗСА. Трапезу благословив Кир Ізидор, а обов'язки тостмайстра сповнив сенатор П.Юзик. Він згадав про особисту приязнь з Покійним та спільну працю на громадському і політичному відтинку. Прощали св. п. д-ра Осипа: д-р Пелех від Централі Українців Католиків Канади; д-р В. Кіналь від товаришів із шкільної лавки в Бережанах; мгр Е.Мастикаш від УНО, Стрілецької Громади і Братських Організацій; д-р О. Яворський, 86-річний адвокат з Підгаєць—від земляків з Підгаєччини; д-р Росоха від української преси, а зокрема від „Вільного Слова" і „Нашої Мети" та Об'єднання Українських Професіоналістів, додаючи, що Покійний був теж основником „Маслосоюзу" і Клюбу Сеньйорів ; Слава Пастир від Жіночої секції КУК і д-р П.Глібович від Провінційної Ради КУК.

В імені родини висловила сердечну подяку всім за слова потіхи, молитви, пожертви на Служби Божі й НТШ,та за масову участь у Панахидах і похоронних відправах донька Покійного Т.Мельник. Тризну закінчено жалобним „ Вічная пам'ять".

Олександер Татомир

Сторінок 229
Ціна $12.50, пересилка 1.00 ам. дол.

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку.

ЗАМОВЛЯТИ:

"SVOBODA" BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Роман Купчинський

ПОГРОМ в УКРАЇНІ 1972 — 1979

Ціна: $14.00 з пересилкою

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Увага! **Увага!**

Вже маємо на складі книжку за видавництвом „Просвіти", Мельборн, Австралія

пок. ред. МИХАЙЛА ОСТРОВЕРХИ

„НАПЕРЕКІР"

МІЛЯНО 1926-1931 — СПОГАДИ

Обкладинка **Мирона Левицького** Ціна: $9.00 з пересилкою

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку.

Належність платна лише в американських долярах.

Замовляти:

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

ОБНИЖЕНО ПРОЦЕНТИ НА ПОЗИЧКАХ В КАСІ „САМОПОМІЧ" в Чикаґо, Ілл.

Каса „Самопоміч" веде перед в зниженні відсоткової стопи від позичок. З приємністю повідомляємо, що з днем 1-го вересня 1982 р. позички

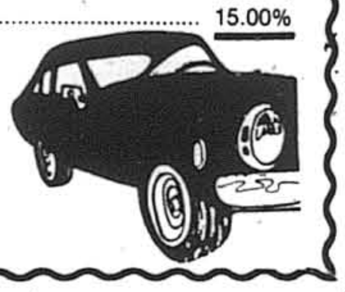
на авта можна дістати у касі „Самопоміч" за	12.5%
морґеджові позички за	15.00%

Каса „Самопоміч" — це Ваш банк

WE HAVE REDUCED INTEREST RATES ON LOANS AT

SELFRELIANCE
FEDERAL CREDIT UNION — CHICAGO

Car loans	12.5%
Mortgage loans	15.00%

SELFRELIANCE
FEDERAL CREDIT UNION
2351 WEST CHICAGO AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60622
312/489-0520

ЕСКОРТОВАНІ ГРУПОВІ ТУРИ в УКРАЇНУ

в 1983 РОЦІ

15 відлетів з Ню Йорку від 13-го січня до 28-го вересня

Ціни від $1,140.00 через FINNAIR, K.L.M., LUFTHANSA, SWISSAIR.

За інформаціями і в справах реєстрації звертайтеся до найбільш досвідченої української подорожньої аґенції, заснованої в 1920 році

KTI

KOBASNIUK TRAVEL INC.
157 Second Avenue
New York, New York 10003
Phone: (212) 254-8779

ВІРА КОВБАСНЮК ШУМЕЙКО, *президент*

To: KOBASNIUK TRAVEL INC., 157 Second Avenue, New York, N.Y. 10003 (SV)

Прошу вислати мені ІНФОРМАЦІЙНУ ЛЕТЮЧКУ відносно групових тур 1983 р.

Name ....

Address ....

Zip Code .... Area Code .... Tel. No.: ....

СПЕЦІЯЛЬНА НАГОДА ДЛЯ ЧЛЕНІВ УНСОЮЗУ:

ПОДВОЇТЬ СВОЄ ЖИТТЬОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗ ЛІКАРСЬКИХ ОГЛЯДИН!

ХТО МОЖЕ ПОДВОЇТИ СВОЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ?

Всі теперішні члени УНСоюзу у віці 0 до 65 років.

ЯКИЙ ПЛЯН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖНА ВИБРАТИ?

У віці 0 до 60 років можна вибрати один із плянів життьового або вивінувального забезпечення.

У віці 61 до 65 років тільки грамоти на ціле життя кляси W.

ЯКІ ВКЛАДКИ ТРЕБА БУДЕ ПЛАТИТИ?

Висота вкладок за ці нові грамоти буде відповідна до вибраної кляси та теперішнього віку члена.

НА ЯКУ СУМУ МОЖНА НАБУТИ ГРАМОТУ?

На суму рівну теперішньому забезпеченню члена в УНСоюзі, або меншу. Мінімальна сума, що її можна набути, це $1,000.

ЧИ ТРЕБА ПРОХОДИТИ ЛІКАРСЬКІ ОГЛЯДИНИ?

Аплікації приймає Головна Канцелярія УНСоюзу без лікарських оглядин. Тільки у випадку ствердження недомагань чи недуги вона може зажадати доповнення аплікації висідом лікарських оглядин.

Увага! З цієї нагоди можна скористати тільки до 31-го ГРУДНЯ 1982-го року

В справі цього забезпечення просимо звертатися до секретарів Відділів УНСоюзу. Коли бажаєте одержати аплікації та додаткові інформації про це забезпечення з Головної Канцелярії УНСоюзу, перешліть свою адресу (по-англійськи) до

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
P.O. Box 17a ■ Jersey City, N.J. 07303

(Ім'я та прізвище)

(Число дому та вулиця)

(Місцевість, стейт чи провінція, поштовий код)

Український Вільний Університет у Мюнхені

ЮВІЛЕЙНА КНИГА УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЧНОЇ ГІМНАЗІЇ у ЛЬВОВІ

Ціна: $26.55 з пересилкою.

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку.

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

ARKA Company DEPARTMENT STORE
48 East 7th St.
Tel. GR 3-3550, New York, 10003

Електричні машинки для писання — „ОЛІМПІЯ" з українськими черенками, вже можна замовляти в АРЦІ.

REAL ESTATE

ROMAN RYCHOK
REAL ESTATE & INSURANCE
1339 Springfield Avenue
Irvington, N.J. 07111

АСЕКУРУЄМО

авта, будинки, хатні речі, дорогоцінності, бизнеси від вогню, грабунків, особистої відповідальности (liability). Потрібні інформації подасть

ПЕТРО РИЧОК

забезпеченевий аґент брокер — (201) 373-6434 (201) 373-6453

● РІЗНЕ ●

АДВОКАТИ

у справах еміґрації міжнародного засягу, контракти.

Сертифікати праці, зелені картки замешкання, громадянство. Говоримо плинно по-англійськи, еспанськи, грецьки, юґослав'янськи, італійськи і по-сіямськи, даром консультації, поміркованi ціни, Ню Джерзі, Ню Йорк, Коннектікат, Греція і Тайленд. Ліцензований адвокат з дозволом формування бизнесу.

U.S.A. HELLAS INTERNATIONAL
208 Roff Avenue
Palisades Park, N.J. 07650
(201) 944-2770-1

(24 години; 6 днів в тижні). 10 хвилин від George Washington Bridge.

ПАМ'ЯТНИКИ

з різних гранітів, ставимо на цвинтарях св. Андрія в Бавнд Бруку і св. Духа — відома солідна фірма

CYPRESS HILLS MONUMENTS

ВОЛТЕР БЄЛЯНСЬКИЙ
Walter Bielanski
К. М. КАРДОВИЧ
Constantine M. Kardovich
800 Jamaica Avenue
Brooklyn, N.Y. 11208
Tel.: (212) 277-2332

Відкрито в кожний день, в суботу, включно, від 9-5 по полудні, в неділю 10-4 по пол.

Miami, Fla. (305) 653-5861

На бажання і для вигоди клієнтів, радо заїдемо до Вашого дому з проєктами і порадами.

●FUNERAL DIRECTORS●

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED

Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА. Our Services Are Available Anywhere in New Jersey. Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА

Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568